

ועטת לו אלא בלהה גריתהא לל אמרה ואיגא אליהא
יעקוב: 5. ותהר - וחבלית בלהה וולדית ליעקוב איבין:
6 ותאמר - וקאלית רחל שרעני אלרב ואיצא סימיע פי
צוטי ועטא לי איבין עלא דאליך סמית סמו דן: 7. ותהר
- וחבלית עאר וולדית בלהה גרית רחל איבין תאני
ליעקוב: 8. ותאמר - וקאלית רחל קיביל אלרב צלאתי
מע איכתי איצא גצירית וסמית סמו נפתלי: 9. ותרא -
ונצרית לאה אין קטעית מן ליוולדיה ואכרית אלא זלפה
גריתהא ועטת ליהא ליעקוב לל אמרה: 10. ותלד -
וולדית זלפה גרית לאה ליעקוב איבין: 11. ותאמר -
וקאלית לאה סאח אלכבת וסמית אלא סמו גד: 12. ותלד
- וולדית זלפה גרית לאה איבין תאני ליעקוב:
13. ותאמר - וקאלית לאה פי שכרני אין שכרוני ליבנת
וסמית אלא סמו אשר: 14. וילך - ומיצי ראובן פי אייאם
קציר אלחנטה ווגיד יאסמין פיל חקליה וגאב ליהון אלא
לאה אמו וקאלית רחל אלא לאה (אמו) עטי הלאן לי מן
יסמין בניך: 15. ותאמר - וקאלית ליהא אנכאן קליל
אכדיך אלא גוזי ותכדי איצא אלא יסמין בני וקאלית רחל
לאגלי דאליך יסאגיע מעיך אלליליה עוויץ יסמין בניך:
16. ויבא - ואיגא יעקוב מן אלחקליה פיל עישא וכרגית
לאה למלאקיתו וקאלית אליי תיגי אין כרייה סתכריתך פי
יסמין בני וסגע מעהא פי דאליך אלליליה: 17. וישמע -
וסימיע אלרב אלא לאה וחבלית וולדית ליעקוב איבין
כאמיס: 18. ותאמר - <וקאלית> לאה עטא אלרב
איגירתי אלדי עטית גריתי לגוזי וסמית איסמו יששכר:
19. ותהר - וחבלית עאר לאה וולדית איבין סאתית
ליעקוב: 20. ותאמר - <וקאלית> לאה קסמלי אלרב אלי
קיסים חיסין הל מרא יסכון ענדי גוזי אין ולדית לו סית בנין
וסמית אלא סמו זבלון: 21. ואחר - ובעד ולדית בינית
וסמית אלא איסמהא דינה: 22. ויזכר - ודכר אלרב אלא

גידא דכייח, וליס אלסר אלמדכור להו אלי מה יטלע אלשורש אלואחד מיאת
תפאחה. ומערוף אלסמר דא ענדנא פי צפת שבגליל העליון תוב"ב שי
כתיר, יגיבו מן אלכלק ויביעוה ללוולידאת יאכלוה, יסמוה תפאח אלמגן,
אצפר כאלמשמאש וכו'. וזה תרגום דבריו לעברית: בערבית אחרת
דודאים יאסמין, והם אלפאח, והוא צמח מדברי שיש לו שורש שנאמר
עליו שהוא עטוק בארץ בצורת אדם, ומשום כך פודו שאם תאכל ממנו
אישה עקרה, תעבור ממנה מחלתה ותהרהר. ופרי זרע הצמח אומרים
שהוא בצורת פקעות שיש להן ריח טהור מאוד, ואין בו הסוד הנזכר אלא
עד אשר יוציא השורש האחד מאה פקעות. וידוע הפרי אצלנו בצפת
שבגליל העליון תוב"ב. והוא נפוץ הרכה, מכיאים אותו אנשים
ומוכרים אותו ליולדות ויאכלוהו, קוראים לו תפודי אלמגן (תפודי הינם?),
והוא צהוב כמשמש וכו' (אלסוסאני, עמ' 50). ייתכן שדברי אלסוסאני מצפת
מיוסדים על דבריו של ר' אהרן גריש, אף הוא מצפת. וראה דבריו
המצוטטים אצל אילן 1996, עמ' 125, וכן עמ' 71. על מוצאו מצפת, ראה
אבישור 1999, עמ' 153-156. 20. זכרני וגו' - חילק אלהים חלק טוב,

ואיגא אליהא: 24. ויתן - ועטא לבן ליהא אלא זלפה
גריתו ללאה בינתו גרייה: 25. ויהי - וכאן פיל ציביח
והוודא היא לאה וקאל אלא לבן איש האדי צניעית לי
הוולא פי רחל כרמת ענדך ואליש גשיתני: 26. ויאמר -
וקאל לבן לם ינציניע כידא פי מכננא ליאעטי זגיריה קבל
ליכביריה: 27. מלא - כאמיל סבוע האדי ונעטי לך איצא
אלא האדי פיל כרמיה אלדי תכרום ענדי עאר סבע סנין
אכרת: 28. ויעש - וציניע יעקוב כידא וכמאל סבוע
האדי ועטא לו אלא רחל בינתו לו לל אמרה: 29. ויתן -
ועטא לבן לרחל בינתו אלא בלהה גריתו ליהא לל
גרייה: 30. ויבא - ואיגא איצא אלא רחל וחב איצא
אלא רחל אכתר מן לאה וכדאם ענדו עאר סבע סנין
אכרת: 31. וירא - ונצר אללה אין מבגוצה לאה ופתח
אלא רחמה ורחל עקרה: 32. ותהר - וחבלית לאה וולדת
איבין וסמית סמו ראובן אין קאלית אין נצר אללה פי פיקרי
אין הלאן יחיבני גוזי: 33. ותהר - וחבלית עאר וולדית
איבין וקאלית אין סימיע אללה אין מבגוצה אנא ועטא לי
איצא אלא הדא וסמית סמו שמעון: 34. ותהר - וחבלית
עאר וולדית איבין וקאלית הלאן הל מרא ינגימיע גוזי אליי
אין ולדית לו תלת בנין עלא דאליך סמא סמו לוי:
35. ותהר - וחבלית עאר וולדית איבין וקאלית הל מרא
אשכור אלא אלה עלא דאליך סמית סמו יהודה וקטעית
מן לוולדיה:

ל

1. ותרא - ונצרית רחל אין לם ולדית ליעקוב וגארית רחל
פי איכתא וקאלית אלא יעקוב האת לי בנין ואנכאן ליס
במות אנא: 2. ויחר - ושתד גצב יעקוב פי רחל וקאל
אנכאן במוצע אלרב אנא אלדי מנע מיניך תמר בטן:
3. ותאמר - וקאלית הוודא גריתי בלהה דכול אליהא
ותוולד ואנא ארבי ואנביני איצא אנא מינהא: 4. ותתן -

ל

2. התחת וגו' - תרגם טילולית. ב: האם ממני את מבקשת הלוא מלפני
אלהים בקשי, כת"א. 3. ותלד על ברכי - ותלד ואני אנדל, וכן ב,
כת"א. 8. נפתולי אלהים נפתלתי - קיבל אלהים תפילתי עם אחותי. ב:
צלוואת קידם אלרב צלית מע איכתי, בעקבות ת"א. 11. כגד - האיר
המזל, וכן ב: צח אלכלית. 13. באשרי כי אשרוני - בתהילתי כי
היללוני, וכן ב, בעקבות ת"א. 14. קציר - תרגם "קציר", אך אין
בערבית "קציר" במשמעות זאת, ונראה שנגרר אחרי העברית. ב: חציץ =
חציר, כנדרש, כרס"ג: חציר. דודאים - וכן ב: יאסמין. רס"ג: לפאחה.
על הקשר בין שני השמות ישנה הערה חשובה של אלסוסאני בכתב
היד של תרגומו ופירושו לתורה. אלסוסאני תרגם כרס"ג "לופאח", והעיר:
ערבי אכר דודאים יאסמין והום אלפאח, צפתהום נכאת צהראוי ולהו
שורש אלדי אלקול עליה גמיק פי אלארץ בשכל צורה אנסאניה, ולדאלך
סרהו אן אכלת מנהו אלמרה אלעאקרה פתרוח מנהא עלתהא ותדור
תחבל. ותמר... בזר אל נכאת יקולו הו צורת תפיפחאת להום ריחא